

Evaluatie Welzijnsbeleid, jeugd- en jongerenwerk 2017 - 2020

Auteurs: Angela Flier, Klazien Bergsma
Eenheid: Maatschappelijke Ondersteuning
Datum: 9-2-2021

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
<i>Leeswijzer</i>	4
Hoofdstuk 1 Visie en doelstellingen	5
1. <i>Bijdrage aan het bevorderen en welbevinden van inwoners</i>	5
2. <i>Bijdrage in de vroegtijdige signalering van mogelijke ondersteuningsbehoefte</i>	7
3. <i>Vergroten van de eigen kracht en het sociale netwerk van inwoners</i>	10
5. <i>Algemene voorziening dagbesteding</i>	14
6. <i>partner Kulturhus</i>	14
Hoofdstuk 2 Monitoring, budget, Samenwerking	16
<i>Monitoring</i>	16
<i>Budget</i>	17
<i>Samenwerking SAAM WELZIJN en gemeente</i>	17
Hoofdstuk 3 Conclusies en aanbevelingen	18
<i>Algemeen</i>	18
<i>Werkzaamheden Welzijn</i>	18
<i>Rol in toegang</i>	19
<i>Samenwerking partners</i>	19
<i>Monitoring en Budget</i>	19

INLEIDING

Aanleiding

Het Toekomstgericht welzijnsbeleid is vastgesteld in 2016 met een looptijd van 2017 tot en met 2020. Het is na vier jaar tijd om de balans op te maken van de afgelopen vier jaren. Dat doen we met deze evaluatie. De uitkomsten van de evaluatie geven input voor het nieuwe beleid.

Welk beleid wordt geëvalueerd?

Het Toekomstgericht welzijnsbeleid 2017-2020. In het Toekomstgericht welzijnsbeleid wordt de link gelegd naar de diverse beleidsplannen binnen het sociaal domein waaronder twee beleidsstukken die eigenlijk bij het Toekomstgericht welzijnsbeleid horen. We hebben het dan over;

- het mantelzorg- en vrijwilligersbeleid, dit beleid wordt niet meegenomen want dit beleid is in 2019 geëvalueerd. Afsproken is dat dit beleid onderdeel zal gaan uitmaken van het nieuwe beleid.
- de uitvoeringsnotitie jeugd en jongerenwerk. Deze dateert nog uit 2013. Deze uitvoeringsnotitie nemen wij mee in deze evaluatie. Het jeugd en jongerenwerk beleid zal eveneens in het nieuwe beleid worden ondergebracht.

Met het Toekomstgericht welzijnsbeleid 2017-2020 zijn ook twee subsidieregelingen vastgesteld: Maatschappelijke duurzaamheid en Innovatieve preventieprojecten sociaal domein. De regeling Maatschappelijke duurzaamheid is inmiddels opgegaan in de regeling: Initiatieven uit de samenleving. De regeling Innovatieve preventieprojecten wordt in de loop van 2021 geëvalueerd omdat een aantal projecten nog doorlopen in 2021 als gevolg van Corona.

Aanpak

Geen effecten maar doelstellingen en activiteiten

Op basis van de doelstellingen en prestaties die zijn opgenomen in het Toekomstgericht welzijnsbeleid en de Uitvoeringsnotitie Jeugd en Jongerenwerk is gekeken naar de realisatie in de praktijk. In het beleidsplan Toekomstgericht welzijnsbeleid is afgesproken om te gaan sturen op outcome in plaats van output. In het beleidsplan zijn een aantal effecten en indicatoren genoemd. Er wordt daarin vaak aangegeven: we zien in de toekomstige situatie meer, minder, afname, een toename van etc. Een situatie meten ten opzichte van een oude situatie is alleen te meten wanneer er ook een nulmeting beschikbaar is. Deze nulmeting ontbreekt echter. Het sturen op effecten en het evalueren van de effectiviteit van het beleid is daardoor beperkt mogelijk. In de praktijk merken we dat het wel mogelijk is om activiteiten te koppelen aan doelstellingen. Deze evaluatie bestaat daarom uit een weergave van de doelstellingen en de activiteiten en biedt aanbevelingen voor nieuw beleid.

In de nieuwe beleidsperiode willen we vanaf de start beter vormgeven aan het sturen op indicatoren. Dat is dan ook één van de aanbevelingen vanuit deze evaluatie voor het vormgeven van nieuw beleid. De effecten van welzijn zijn daarmee niet 1 op 1 te meten vanuit de inzet die we daarop doen, wel kunnen we op basis van vooraf geformuleerde indicatoren sturen op het gericht werken aan bepaalde effecten.

Bronnen evaluatie

De uitvoering van beide beleidstukken (Toekomstgericht welzijnsbeleid en Jeugd- en Jongerenwerk) is neergelegd bij Saam Welzijn. Deze welzijnsorganisatie is in 2017 gevormd vanuit drie voormalige welzijnsinstellingen die gecontracteerd werden door de gemeente Dalfsen. Voor de evaluatie gebruikten we volgende bronnen:

1. De jaarverslagen en verslagen van kwartaaloverleggen met Saam Welzijn van 2017, 2018, 2019 om te bekijken in hoeverre de doelstellingen zijn gerealiseerd. (dossieronderzoek).
2. Gesprekken met Saam Welzijn over het beeld van Saam Welzijn bij de realisatie van de doelstellingen en de aanbevelingen voor toekomstig beleid. (interviews).
3. Gesprekken met betrokken beleidsmedewerkers.

Geen andere partijen en inwoners bevroegd

Voor de evaluatie zijn medewerkers van Saam Welzijn en de gemeente geïnterviewd. Gezien Corona maar ook gezien de vormgeving van nieuw beleid, is er voor gekozen de evaluatie niet breed te trekken door bijvoorbeeld ook inwoners en andere partners te betrekken. Dat heeft te maken met het volgende.

Het huidige welzijnsbeleid is primair gericht op welzijn en de opdracht aan Saam Welzijn. Het nieuwe beleid maakt deel uit van een breed preventiebeleid. In dit beleid hebben ook andere partners, zoals De Kern Maatschappelijk werk en MEE een plek. In de aanloop naar dit nieuwe preventiebeleid kijkt Saam samen met andere partners naar wat er nodig is in Dalfsen om de zogenaamde sociale basis goed vorm te geven. Maar ook inwoners wordt gevraagd naar de gewenste situatie. Hierbij wordt ook gebruik gemaakt van de opbrengsten van het Toekomstvisie 2030 traject en het participatietraject voor de Omgevingsvisie. Hier waren/zijn namelijk ook diverse partners en inwoners bij betrokken. De uitkomsten hiervan vormen met o.a. de evaluatie over het welzijnswerk de basis voor het toekomstige preventiebeleid.

LEESWIJZER

In hoofdstuk 1 geven wij per doelstelling uit het beleidsplan Toekomstgericht Welzijnsbeleid een weergave van de realisatie.

In hoofdstuk 2 volgt een algemene terugblik op de afspraken over de monitoring op basis van de tekst die hierover staat in de beleidsstukken.

In hoofdstuk 3 worden op basis van de evaluatie conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan voor nieuw beleid.

HOOFDSTUK 1 VISIE EN DOELSTELLINGEN

De visie uit het beleidsplan 2017: 'Toekomstgericht welzijnsbeleid' luidt als volgt:

“Door samenhangend en kerngericht beleid op sport, cultuur en welzijn/ontmoeting/recreatie willen we bijdragen aan een leefbare, vitale en sociale leefomgeving waarin inwoners zich prettig voelen, waarin zij zo lang mogelijk kunnen blijven meedoen in onze lokale samenleving en waarin zij kunnen terugvallen op een sociaal netwerk. Mogelijke problemen worden vroegtijdig gesignaleerd en opgepakt. We willen collectieve en/of algemeen toegankelijke activiteiten stimuleren en faciliteren die het beroep op individuele ondersteuning doen verminderen. De activiteiten moeten doel- en vraaggericht zijn en in samenhang in de kern worden georganiseerd. Het kulturhus(concept) neemt hier een centrale plaats in.”

De doelstellingen die hierbij zijn geformuleerd zijn:

1. Bijdragen aan het bevorderen van welbevinden van (kwetsbare) inwoners.
2. Bijdragen in de vroegtijdige signalering van mogelijke ondersteuningsbehoefte.
3. Bijdragen in het vergroten van de eigen kracht en het sociale netwerk van inwoners.
4. Bijdragen in het stimuleren en faciliteren van burgerkracht en het verbinden van partijen.

Daarnaast is er gewerkt aan:

5. Algemene voorziening dagbesteding
6. Partner in Kulturhus

Hierna wordt per doelstelling uitgewerkt wat er is gerealiseerd in de periode 2017-2020.

1. BIJDRAGE AAN HET BEVORDEREN EN WELBEVINDEN VAN INWONERS

Gewenste maatschappelijke effecten

- Bevorderen van het welbevinden van inwoners;
- Inwoners gebruiken minder individuele ondersteuning;
- De kwetsbaarheid van inwoners neemt af;
- Minder inwoners voelen zich eenzaam in de gemeente Dalfsen.

Kwetsbare volwassenen en ouderen

Activiteiten SAAM WELZIEN

Het welzijnswerk stimuleert dat het welbevinden van kwetsbare volwassenen en ouderen wordt vergroot door het faciliteren en organiseren van ontmoeting, beweging en recreatie. Wekelijks worden er door Saam Welzijn ruim 100 activiteiten aangeboden. Deze activiteiten en programma's zijn kerngericht georganiseerd en worden goed bezocht. Bij de activiteiten zien de medewerkers van Saam Welzijn veel dezelfde gezichten. Wel merken de medewerkers van Saam Welzijn dat het imago van het werk van Saam Welzijn nog veel wordt geassocieerd met de oorspronkelijke taken van het werk gericht op ouderen. Zijn inwoners eenmaal bekend met de activiteiten van Saam Welzijn, dan zien ze ze vaak terug en zijn ze erg tevreden. Het welzijnswerk heeft altijd veel gedaan in het organiseren van activiteiten, vanaf 2020 streven zij naar een rol als regisseur en indien nodig initiator die zoveel mogelijk gebruik maakt van bestaand aanbod dat wordt georganiseerd door vrijwilligers¹ in samenwerking met ingehuurde professionals/docenten. Hiervoor is onder andere samenwerking met Windesheim en kerken. Voorbeelden van activiteiten zijn: valpreventie training, sociale eettafels, recreatieve programma's vanuit verenigingen, programma "Meer Bewegen voor Ouderen" en ontmoeting met en voor statushouders. Voor een uitgebreide lijst van de activiteiten van Saam Welzijn zie bijgaande linkjes per kern.

¹ Het vrijwilligers- en mantelzorgersbeleid van de gemeente Dalfsen is in 2019 geëvalueerd. Voor meer informatie hierover "Tussentijdse evaluatie vrijwilligers- en mantelzorgbeleid 2019"

<https://saamwelzijn.nl/wp-content/uploads/2019/10/Programma-folder-Dalfsen-SAAM-2019-2020.pdf>

<https://saamwelzijn.nl/wp-content/uploads/2019/10/Programma-folder-Nieuwleusen-SAAM-2019-2020-1.pdf>

<https://saamwelzijn.nl/wp-content/uploads/2019/10/Programma-folder-Lemelerveld-SAAM-2019-2020.pdf>

Onderzoek toont aan dat mensen die deelnemen aan georganiseerde activiteiten zich over het algemeen minder eenzaam voelen, dan mensen die deze contacten niet hebben gehad². Medewerkers van Saam Welzijn zien ook wel degelijk effecten. Uit contacten met inwoners blijkt dat er naar elkaar omgezien wordt. Indien nodig kunnen ouderen steun en leun contacten opdoen. Daarnaast zien ze bijvoorbeeld dat ouderen met beginnende dementie/gedragsverandering meedraaien binnen reguliere activiteiten en positief ontvangen worden door mede inwoners. Dit zorgt ervoor dat deze ouderen nog langere tijd in een gezonde omgeving verkeren waar ze mentaal worden gestimuleerd. Ook merken de medewerkers van Saam Welzijn dat een oudere minder ondersteuning nodig heeft, als hij/zij door de activiteiten een groter sociaal netwerk heeft opgebouwd. Als iemand een keer bereid is om je naar het ziekenhuis te brengen of aanpassingen te maken in je huis, dan is een taxipas, scootmobiel of traplift misschien niet meer nodig.

Outreachend ouderenwerk

Ouderenwerkers leggen bezoeken af bij ouderen naar aanleiding van signalen van inwoners, signalen uit het eigen netwerk en op basis van meldingen door de huisartsen. In 2020 zou het project Lang Leve huis starten waarin vrijwilligers worden getraind om huisbezoeken brengen aan de inwoners die 75 jaar of ouder zijn. De doelen van deze bezoeken zijn onder andere het bewust maken van ouderen om tijdig keuzes te maken in het kader van langer thuis wonen, het inventariseren van behoeften bij ouderen die er zijn om langer thuis te kunnen blijven wonen. Vanwege Corona loopt dit project vertraging op.

Psychosociale klachten kunnen ontstaan bij ouderen door een diepere levensvraag aan het einde van hun leven. In samenwerking met Windesheim werken de ouderenwerkers aan een project zingeving. Ze trainen vrijwilligers om gesprekken aan te gaan over zingeving en de vragen die ouderen aan het eind van hun leven hebben: was mijn leven betekenisvol/zinvol?

Naast het innemen van een regisseur rol kan er in het ouderenwerk nog meer met partners zoals De Kern en Mee worden samengewerkt en gebruik worden gemaakt van expertise over en weer.

Opbouwwerk

Het opbouwwerk was tot 2020 beperkt, wat er gebeurde was met name gericht op statushouders. Vanaf 2020 is er actief ingezet op opbouwwerk. Opbouwwerkers gaan de wijk in om langdurig present te zijn en d.m.v. vroeg signalering, initiatieven met bewoners op te zetten. Zowel individueel, maar met name komen tot collectieve oplossingen. Het vinden van sleutelfiguren, die vervolgens verantwoordelijk worden om samen met vrijwilligers activiteiten in de wijk organiseren en het vinden van maatjes (ook voor de statushouders).

Statushouders

Saam Welzijn zet zich ook in voor statushouders. Specifiek met de inzet van de Bruggenbouwer. Deze is in het najaar van 2020 geëvalueerd en is daarom niet meegenomen in deze evaluatie.

Gezondheidsbeleid

Met ingang van 2019 heeft Saam Welzijn een actieve rol in de uitvoering van het gezondheidsbeleid. Dit is voornamelijk projectmatig ingezet. In 2021 wordt de balans opgemaakt van het project en worden de werkzaamheden ondergebracht in het reguliere werk van Saam Welzijn.

² Rapport van Movisie / WAT WERKT BIJ Eenzaamheid september 2016

Jeugd en jongeren

Jeugdcentra

Door betrokkenheid van jongerenwerkers kunnen jongeren hun vaardigheden vergroten. Dit leidt tot meer zelfvertrouwen, meer waardering voor hun omgeving en het ontdekken en ontwikkelen van talenten.

Vanaf 2017 heeft Saam Welzijn een stevig bereikbaarheidsbeleid gevoerd. De jongerenwerkers zijn fysiek aanwezig in de kulturhusen, waar hun kantoren zijn en ook de jongerencentra, deze worden goed bezocht. Ook hebben de jongerenwerkers sociale media tot hun beschikking om aan te sluiten op de jeugd. Saam Welzijn heeft ook een social media coach. Deze wordt met regelmaat opgeleid in de meest uiteenlopende sociale media en kan trainingen geven aan docenten, kinderen, maar ook ouders.

Daarnaast zijn de jongerenwerkers ook actief op straat. Ze zoeken jongeren door de hele wijk op. Ze zijn ook veel te vinden op de zogenoemde “hotspots” en jongeren-ontmoetings plaatsen (JOP).

Samengevat

- De activiteiten van Saam Welzijn worden goed bezocht door de inwoners van de gemeente Dalfsen, door zowel jongeren als ouderen. Uit contacten met inwoners blijkt dat er naar elkaar omgezien wordt.
- Het welzijnswerk heeft altijd veel gedaan in het organiseren van activiteiten, vanaf 2020 streven zij naar een rol als regisseur en indien nodig initiator die zoveel mogelijk gebruik maakt van bestaand aanbod dat wordt georganiseerd door vrijwilligers³ in samenwerking met ingehuurde professionals/docenten.
- Naast het innemen van een regisseur rol kan er in het ouderenwerk nog meer met partners zoals De Kern en Mee worden samengewerkt en gebruik worden gemaakt van expertise over en weer.
- Het opbouwwerk was tot 2019 beperkt, wat er gebeurde was met name gericht op statushouders. Vanaf 2019 is er actief ingezet op opbouwwerk. Opbouwwerkers gaan de wijk in om langdurig present te zijn en d.m.v. vroeg signalering, initiatieven met bewoners op te zetten. Zowel individueel, maar met name komen tot collectieve oplossingen.
- Met ingang van 2019 heeft Saam Welzijn een actieve rol in de uitvoering van het gezondheidsbeleid. Dit is vooralsnog projectmatig ingezet. In 2021 wordt de balans opgemaakt van het project en worden de werkzaamheden ondergebracht in het reguliere werk van Saam Welzijn.
- De jongerenwerkers zijn fysiek aanwezig in de kulturhusen, waar hun kantoren zijn en ook de jongerencentra. Daarnaast zijn de jongerenwerkers ook actief op straat. Ze zoeken jongeren door de hele wijk op. Ze zijn ook veel te vinden op de zogenoemde “hotspots”.

2. BIJDRAGE IN DE VROEGTIJDIGE SIGNALERING VAN MOGELIJKE ONDERSTEUNINGSBEHOEFTE

Gewenste maatschappelijke effecten

- Mogelijke ondersteuningsbehoeften worden tijdig gesignaleerd. Signalen blijven niet liggen.
- Eigen regie bij de ondersteuningsbehoeften wordt versterkt.
- Tijdige ondersteuning voorkomt (toename van) zwaardere individuele zorgbehoefte.

Kwetsbare volwassenen en ouderen

Het welzijnswerk is erop gericht om vroegtijdig problemen te signaleren, zodat deze op passende wijze kunnen worden opgelost. Door vrijwilligersorganisaties en verenigingen te scholen en te informeren over de mogelijkheden vanuit welzijnswerk, kunnen zij ook een rol spelen in de vroegsignalering van mogelijke problemen of ondersteuningsbehoeften. Voorbeelden van signalen zijn: moeite met administratieve en digitale zaken; de tuin niet meer kunnen verzorgen, niet meer mobiel genoeg zijn om de eigen zaken goed te regelen (vooral vanwege Covid-19 en angst op

³ Het vrijwilligers- en mantelzorgersbeleid van de gemeente Dalfsen is in 2019 geëvalueerd. Voor meer informatie hierover “Tussentijdse evaluatie vrijwilligers- en mantelzorgbeleid 2019”

besmetting in het gebrek aan mobiliteit een groter probleem geworden). De uitprobeerdienst speelt in op slimme technologieën, die toegepast kunnen worden bij ouderen en kwetsbare bewoners. Daarnaast is Saam Welzijn aangesloten bij de Sociale Kern Teams (SKT's), waar casusoverleg plaatsvindt over casussen waarin meerdere organisaties betrokken zijn. Medewerkers van Saam Welzijn merken op dat tijdens deze casusoverleggen veel wordt gesproken over zware complexe casussen. Tegen de tijd dat deze casussen worden ingebracht, is er eigenlijk al geen rol meer voor welzijnswerkers. Vanaf 2019/2020 wordt actief ingezet op het verbeteren hiervan. De verwachting is dat de aansluiting van opbouwwerkers op de SKT's met als doel om kerngericht aan preventie te werken hier aan gaat bijdragen. Dit wordt in 2020 nader uitgewerkt en getest.

Ook door present te zijn bij activiteiten zoals bijvoorbeeld het Alzheimercafe komen welzijnswerkers in contact met inwoners met een ondersteuningsvraag.

Kulturhuzen en infopunten

Saam Welzijn is in de basis present in de drie kulturhuzen in Dalfsen, Nieuwleusen en Lemelerveld. Samen met de bibliotheek is het project Infopunt gestart. De Infopunten zijn er om mensen te helpen met allerlei vragen over zorg en welzijn, de digitale overheid, maar ook over allerlei activiteiten die er in het Kulturhus te doen zijn. Het doel is vroegsignalering en verwijzen naar de aangesloten organisaties uit het voorveld. De infopunten zijn onderdeel van de innovatieve projecten die begin 2021 zullen worden geëvalueerd.

Ondersteuning

Naast de infopunten zijn de welzijnswerkers in de kernen actief en komen ze bij inwoners thuis voor het in kaart brengen van vragen en hulp bieden of verwijzen naar de juiste hulp. Door vaker op signalen af te gaan, ontstaat veel inzicht in de verschillen in wijken en buurten. Elk jaar ondersteunen welzijnswerkers gemiddeld 70 tot 120 inwoners met individuele hulpvragen over wonen, welzijn en zorg. Veel ondersteuningsvragen zijn kortdurend. Enkelvoudige vragen hebben o.a. betrekking op: hulp bij aanvragen belastingdienst en voorzieningen WMO, computerhulp, klussen, vragen rondom vervoer en gehandicapten parkeerkaart. Langdurige trajecten liggen o.a. op gebied van: schuldhelpverlening, opstellen bezwaarschriften, inschrijven huurwoning, contact met CAK. Enkele heel kwetsbare inwoners worden structureel ondersteund, om vinger aan de pols te houden en erger te voorkomen.

Jeugd en jongeren

Vroegsignalering en doorverwijzing

Vanwege het veelvuldig contact met de (met name kwetsbare) jeugd en de vertrouwensband die zij met de jongeren opbouwen, signaleren jeugd- en jongerenwerkers vaak al in een vroegtijdig stadium dat jongeren ergens in vast dreigen te lopen. Wanneer blijkt dat er sprake is van een probleem, dat niet met advies of hulp van de jongerenwerker kan worden opgelost en waarvoor professionele hulpverlening nodig is, wordt er passende hulp bij betrokken. De jongerenwerkers van Saam Welzijn hebben goede connecties met bijvoorbeeld De Kern, praktijkondersteuners van huisartsen en jeugdhulpinstellingen. De meeste doorverwijzingen vinden plaats doordat de jongerenwerker de jeugdige in contact brengt met de jeugdconsulent van de gemeente. Redenen voor doorverwijzing die genoemd worden zijn vooral in de thuissituatie: (v)chtscheiding, of werkende ouders, etc.

Hulpverlening

Vanuit het voormalige SMON boden jongerenwerkers ook lichte hulpverlening aan individuele jongeren. Dit komt in 2020 nog steeds voor maar wordt meer afgebouwd. Een verdere samenwerking met De Kern en Mee moet ervoor zorgen dat er meer verwijzingen gaan plaatsvinden, waardoor het jongerenwerk meer gericht kan zijn op haar kerntaken en een verdere samenwerking met de scholen op kan zetten.

Overlastoverleg in Dalfsen

Voor de jongerenwerkers is er een belangrijke taak weggelegd als het gaat om bemiddeling tussen de jongeren en de mensen die overlast ervaren. Dit betekent dat er korte lijnen zijn tussen de jongerenwerkers op straat en de politie en dan met name met de jeugd- en wijkagenten. Overlastmeldingen en overlastsituaties worden besproken in het jeugdoverlast overleg en acties worden hier afgestemd.

Jop (Jongerenontmoetingsplaatsen)

Jongerenontmoetingsplaatsen geven mogelijkheden voor jongerenwerkers om jongeren te leren kennen. In 2017 bleken er een aantal "hanggroepen" met jongeren te zijn ontstaan. Er werd met regelmaat overlast gemeld door scholen en een kerk. Jongerenwerkers zijn met de jeugd in gesprek gegaan en het bleek dat de jeugd zich niet welkom voelde in de buurt. De jeugd is gestimuleerd om dit zelf op te lossen. Er kwam veel steun van de buurt ook van bijvoorbeeld 4 scholen, de politie en een kerk voor het toewijzen van een JOP. Door de samenwerking met de buurt kregen de jongeren meer inzicht in de overlast die ze veroorzaakten. Ook in Nieuwleusen is er een JO(O)P. Deze plek is voor zowel jongeren als ouderen bedoeld om te hangen. De plek wordt goed bezocht. De JOP in Lemelerveld is niet gerealiseerd (zie doelstelling 4 over burgerparticipatie).

Preventie schoolgecombineerde aanpak

SAAM WELZIJN speelt ook een grote rol bij voorlichting in afstemming of samenwerking met het onderwijs en andere professionele organisaties. Jongeren worden voorgelicht over thema's als alcohol, roken en drugs, pesten, social media of andere actuele onderwerpen. Bij veel thema's is het doel van de preventieve activiteiten om jongeren weerbaar te maken tegen verleidingen en druk van andere jongeren (peer pressure), activiteiten die Saam Welzijn verzorgt zijn onder meer weerbaarheidstrainingen en KIES.

Overlopersproject

Het 'overlopersproject' is een mooi voorbeeld van hoe, in samenwerking met basisscholen en andere organisaties zoals de politie/Halt, GGD, Impluz en Tactus, een voorlichtingsprogramma voor tieners wordt aangeboden in groep 8, zodat zij goed voorbereid zijn op de middelbare schoolperiode. De scholen beoordelen de weerbaarheidslessen als goed. Er is onder andere aandacht voor:

- Het tegengaan van pesten
- Omgaan met groepsdruk
- Weerbaarheid op maat

Activiteiten en doelgroepen

Het jongerenwerk heeft ook preventieve taken gericht op specifieke groepen jongeren, omdat de risico's en/of verleidingen voor bepaalde groepen groter of anders zijn.

Meidenwerk. Zo is er speciaal aandacht voor de (kwetsbare) meiden, om te praten over onderwerpen als liefde, relaties en seksualiteit ook in het licht van bijvoorbeeld loverboyproblematiek, en hun sociale netwerk te versterken.

Keten. Ook bezoekt het jongerenwerk de keten in de gemeente Dalfsen om enerzijds contacten te leggen en anderzijds in te kunnen gaan op thema's zoals alcoholgebruik en brandveiligheid. Wel wordt opgemerkt dat er nog maar weinig jongerenketen zijn. Keten worden nog voornamelijk bezocht door volwassen jongeren.

Jonge mantelzorgers. Een andere doelgroep die meer aandacht heeft gekregen, zijn de jonge mantelzorgers. Het jongerenwerk heeft hier in 2017 aandacht aan besteed door interactieve jongerenvoorstellingen te organiseren. Daarnaast is er ook een aandachtfunctionaris op het gebied van jonge mantelzorgers bij gekomen. Deze jongerenwerker kent de jonge mantelzorgers en ze kunnen bij haar terecht als zij vragen of moeilijkheden hebben. Ook organiseert zij activiteiten voor hen.

Kinderen in echtscheidingssituaties. Een jongerenwerker is getraind in de KIES-methodiek. KIES (kinderen in echtscheidingssituaties) is gericht op het verminderen en voorkomen van problemen van kinderen die door moeilijke echtscheidingen van hun ouders niet meer goed in hun vel zitten. De methode kan in overleg met school in school of buiten school gegeven worden. Veel van de scholen in de gemeente Dalfsen bieden het programma aan. Dit leidt volgens landelijk onderzoek tot:

- Minder probleemgedrag
- Betere communicatie met ouders
- Minder schuldgevoel over de scheiding

Samengevat

- Welzijn zorgt dat zij via meerdere kanalen signalen ontvangt van inwoners waar ondersteuning nodig is.
- De aansluiting van het welzijnswerk op de sociale kernteams was in de afgelopen jaren niet altijd even goed. Veelal werden hier zware casussen besproken en was er minder aandacht

voor preventie en vroegsignalering. Door het werken met opbouwwerkers en de signalen van de opbouwwerkers te bespreken in de SKT's wordt in 2019/2020 gewerkt aan verbetering hiervan.

- Saam Welzijn is present in de Kulturhusen. Door deelname aan de Infopunten biedt Saam Welzijn een laagdrempelige plek voor vragen van inwoners op allerlei gebied. Het infopunt is tot eind 2020 een project en wordt daarna opgenomen in de reguliere werkzaamheden van Saam welzijn. Het project wordt geëvalueerd als onderdeel van de innovatieve preventieprojecten.
- Vanwege het veelvuldig contact met de (met name kwetsbare) jeugd en de vertrouwensband die zij met de jongeren opbouwen, signaleren jeugd- en jongerenwerkers vaak al in een vroegtijdig stadium dat jongeren ergens in vast dreigen te lopen.
- Een verdere samenwerking met De Kern en Mee moet ervoor zorgen dat er meer verwijzingen gaan plaatsvinden, waardoor het jongerenwerk meer gericht kan zijn op haar kerntaken en een verdere samenwerking met de scholen op kan zetten.
- Voor de jongerenwerkers is er een belangrijke taak weggelegd als het gaat om bemiddeling tussen de jongeren en de mensen die overlast ervaren.
- Jongerenontmoetingsplaatsen geven mogelijkheden voor jongerenwerkers om jongeren te leren kennen.
- Saam Welzijn speelt ook een grote rol bij voorlichting in afstemming of samenwerking met het onderwijs en andere professionele organisaties. Het Overloperproject, waarbij kinderen worden voorbereid op de middelbare schooltijd, is hier een voorbeeld van.
- Het jongerenwerk heeft ook preventieve taken gericht op specifieke groepen jongeren, omdat de risico's en/of verleidingen voor bepaalde groepen groter of anders zijn zoals meidenwerk, jonge mantelzorgers.

3. VERGROTEN VAN DE EIGEN KRACHT EN HET SOCIALE NETWERK VAN INWONERS

Gewenste maatschappelijke effecten

- Inwoners zijn zich bewust van het belang van het versterken van eigen kracht en het hebben van een sociaal netwerk.
- Inwoners (ook kwetsbare) maken vaker gebruik van hun eigen kracht en het sociale netwerk in plaats van algemene en/of individuele voorzieningen.
- Inwoners beschikken over een sterk sociaal netwerk.
- Inwoners wonen langer zelfstandig thuis en doen actief mee aan de samenleving.

Kwetsbare volwassenen en ouderen

Sociaal netwerk

Een sociaal netwerk van familie, burens, kennissen, vrienden waar je op kunt terugvallen, is een belangrijke voorwaarde om mee te kunnen doen in de samenleving. Wanneer een netwerk ontbreekt kan dit voor verregaande problemen zorgen, waarbij we bijvoorbeeld denken aan eenzaamheid en de problematiek die hieruit kan voortvloeien. Om het vergroten van een sociaal netwerk te stimuleren is er daarom bijvoorbeeld door Saam Welzijn gekozen voor een sociale eettafel, in plaats van een gemakdienst als tafeltje dekje. Andere voorbeelden waarbij mensen hun sociale netwerk vergroten zijn reactieve programma's, de klussendienst of het Maatjesproject.

Dag en doen is een innovatief preventieproject dat hier ook aan bijdraagt, als gevolg van Corona heeft dit helaas vertraging opgelopen en is er nog net gestart met het werken ermee. De insteek van het project is dat inwoners via een app kunnen zien wat er te doen is in Dalfsen, hoe en met wie ze er eventueel kunnen komen.

Eigen kracht

In het verlengstuk van het belang van een sociaal netwerk ligt het vergroten van de eigen kracht van inwoners. We willen bijvoorbeeld dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen. Dit wordt onder andere ondersteund door de thuis scans en de uitprobeerdienst van domotica ontwikkelingen. Eigen kracht betekent ook zo lang mogelijk zelfstandig blijven en met eventueel ondersteuning mogelijke obstakels of problemen vroegtijdig oplossen. Zo bevorderde Saam Welzijn bijvoorbeeld het Ipad cafe dat wordt aangeboden vanuit de bibliotheek en het project "Sterk door

Vrijwilligerswerk” vanuit het vrijwilligerspunt waarbij vrijwilligerswerk als werkervaringsplek dient om weer in een betaalde arbeidssituatie te belanden.

Bewustwording

Daarnaast is er ook gewerkt aan de bewustwording onder inwoners van bijvoorbeeld het belang van het hebben van een sociaal netwerk en de inzet van eigen kracht. Zo is ook de PR campagne rondom mantelzorgbeleid en vrijwilligersbeleid uitgebreid met deze onderwerpen. De rol van het welzijnswerk is om te signaleren en passende acties uit te zetten.

Samenwerking

De samenwerking met partners zoals de woningcorporatie, Rosengaerde, de thuiszorg en wijkverpleging is essentieel voor het creëren van bewustwording voor het belang van een sociaal netwerk en het bevorderen van zelfredzaamheid. Hier wordt in de loop van de afgelopen vier jaren steeds meer op ingezet.

Jeugd en jongeren

Talentontwikkeling

Er zijn in Dalfsen veel mogelijkheden voor kinderen en jongeren om hun talenten te ontwikkelen. Er is een breed aanbod aan activiteiten die in verenigingsverband worden georganiseerd op het gebied van sport en cultuur. Het jongerenwerk fungeert als verbindende schakel tussen jeugd en het lokale aanbod, in samenwerking met het Kulturhus en met de buurtsportcoaches, de cultuurmakelaar Tactus (preventieve verslavingszorg), Impluz (preventieve GGZ zorg zoals ondersteuning van verenigingen bij bijvoorbeeld het signaleren van kindermishandeling). Daarbij is ook aandacht voor het gebruik van de openbare speel- en sportplekken. Het jongerenwerk heeft in dit kader ook aandacht voor de behoeften van kinderen en jongeren met een lichamelijke of verstandelijke beperking, en probeert hier zo mogelijk lokaal invulling aan te geven. Denk hierbij bijvoorbeeld aan Chillpoint special in Lemelerveld, waar jongeren met een verstandelijke beperking een keer in de zes weken naar de disco kunnen.

Verbinding met vrijwillig jeugdwerk

Vanuit de uitvoeringsnotitie vrijwillig jeugd- en jongerenwerk uit 2013 was een activiteitensubsidie beschikbaar voor verenigingen gericht op de jeugd in Dalfsen. Omdat de professionele jeugdwerkorganisatie vaak veel nauwer contact heeft met de verschillende verenigingen dan de gemeente, zijn deze subsidies met ingang van 2016 overgeheveld naar het toenmalige SMON, in 2017 over gegaan in Saam Welzijn. De subsidies werden buiten de begroting van SMON en later Saam Welzijn gehouden, zodat de gelden niet terug zouden kunnen vloeien in de bedrijfsvoering of activiteitenbudgetten van de welzijnsorganisatie. Het ging om een jaarlijks beschikbaar bedrag van € 7.500,-. De welzijnsorganisatie zou jaarlijks de verenigingen actief informeren over de mogelijkheden van bijdragen (maximaal €500,- per jaar) in het vrijwillig jeugd en jongerenwerk. In 2017 is hier actief aandacht aan besteedt. De jaren daarna hebben met name de verenigingen die bekend waren met de regeling, een aanvraag gedaan. Het budget van €7.500,- bleek voor meerdere jaren voldoende te zijn. Al gevolg van de overgang naar Saam Welzijn en personele wisselingen bij Saam Welzijn en de gemeente is de regeling buiten beeld geraakt. Eind 2019 ontstond er een budget vraag. In het nieuwe beleid moet een keuze worden gemaakt om met de subsidieregeling door te gaan of niet. Er is een beperkt aantal verenigingen dat er gebruik van maakt, gezien het relatief lage bedrag per jaar, is het wellicht niet noodzakelijk deze in stand te houden.

Begeleiding jongeren zonder school

Jongerenwerkers komen in contact met jongeren die niet (meer) naar school gaan en/of geen baan hebben via het eigen netwerk (jongeren die al langdurig in beeld zijn bij de jongerenwerkers) de leerplichtambtenaren van Zwolle of Dalfsen, De Kern of wijkagenten. Zij kunnen een belangrijke bijdrage leveren om deze jongeren te stimuleren een startkwalificatie te behalen en/of een zinvolle baan of dagbesteding te vinden. Dat doen ze door het programma Actief en Duurzaam Verbinden. Jaarlijks wordt dit voor enkele jongeren ingezet.

Samengevat

- Saam Welzijn werkt aan het organiseren van activiteiten en projecten om de sociale netwerken van inwoners en de zelfredzaamheid te versterken.

- De samenwerking met partners zoals de woningcorporatie, Rosengaerde, de thuiszorg en wijkverpleging is essentieel voor het creëren van bewustwording van het belang van een sociaal netwerk en het bevorderen van zelfredzaamheid. Hier is in de loop van de afgelopen vier jaren steeds meer op ingezet.
- Er zijn steeds meer technieken om ouderen en andere kwetsbare inwoners langer thuis te laten wonen en zware zorg te ontzien. Om inwoners hierin te ondersteunen is de Uitprobeerdienst een belangrijk middel.
- Het jongerenwerk fungeert als verbindende schakel tussen jeugd en het lokale aanbod, in samenwerking met het Kulturhus en met de buurtsportcoaches en de cultuurmakelaar. Daarbij is ook aandacht voor het gebruik van de openbare speel- en sportplekken. Het jongerenwerk heeft in dit kader ook aandacht voor de behoeften van kinderen en jongeren met een lichamelijke of verstandelijke beperking, en probeert hier zo mogelijk lokaal invulling aan te geven.
- In het nieuwe beleid moet een keuze worden gemaakt om met de subsidieregeling voor activiteiten door verenigingen voor jeugdigen (€500,-per jaar) door te gaan of niet. Er is een beperkt aantal verenigingen dat er gebruik van maakt, gezien het relatief lage bedrag per jaar, is het wellicht niet noodzakelijk deze in stand te houden.
- Jongerenwerkers komen in contact met jongeren die niet (meer) naar school gaan en/of geen baan hebben via de leerplichtambtenaren van Zwolle of Dalfsen. Zij kunnen een belangrijke bijdrage leveren om deze jongeren te stimuleren een startkwalificatie te behalen en/of een zinvolle baan of dagbesteding te vinden. Dat doen ze door het programma Actief en duurzaam verbinden. Jaarlijks wordt dit voor enkele jongeren ingezet.
- Jongerenwerkers kunnen via het programma Actief en duurzaam verbinden, een belangrijke bijdrage leveren om deze jongeren te stimuleren een startkwalificatie te behalen en/of een zinvolle baan of dagbesteding te vinden. Dit wordt jaarlijks voor enkele jongeren ingezet.

4. HET STIMULEREN EN FACILITEREN VAN BURGERKRACHT EN HET VERBINDEN VAN PARTIJEN

Gewenste maatschappelijke effecten

- Inwoners en maatschappelijk betrokken partijen zijn in staat om hun eigen ideeën en initiatieven uit te werken voor een leefbare en vitale leefomgeving.
- Inwoners zijn meer tevreden over hun leefomgeving
- Er is meer samenwerking tussen inwoners onderling en/of met maatschappelijk betrokken partijen.

Kwetsbare volwassenen en ouderen

Het welzijnswerk heeft als opdracht om burgerkracht te stimuleren. Om inwoners te ondersteunen bij initiatieven en partijen aan elkaar te verbinden, dit in samenspraak en samenwerking met andere partners in het veld. Dit zorgt voor betrokken inwoners die tevreden zijn over hun eigen leefomgeving.

Activiteiten en inwonersinitiatieven

Saam Welzijn ziet steeds meer senioren zich inzetten voor de samenleving. Te denken valt bijvoorbeeld aan een popkoor door ouderen. Saam Welzijn heeft dit in eerste instantie ondersteund, maar de ouderen draaien het initiatief grotendeels zelf. Saam Welzijn blijft bij de initiatieven altijd betrokken als vangnet.

Andere voorbeelden van burgerkracht en inwonersinitiatieven zijn: de beweegtuint, een knipsalon voor minima in Lemelerveld, ontmoetingsavonden voor statushouders. Ook is er een klussendienst opgezet voor mensen die kleine incidentele klussen in huis en tuin zelf om welke reden dan ook niet (meer) kunnen. En zijn er een aantal inwoners actief voor het vrijwilligersvervoer van o.a. ANWB Automaatje en Haaloe/Brengoe. Het project Dag en Doen is gestart om de kwetsbare doelgroepen te activeren en onder te steunen om activiteiten te ondernemen.

Doordat de opbouwwerkers met ingang van 2019 de wijken in gaan en de samenwerking met de bibliotheek en de woningcorporatie meer vorm krijgt, kunnen nog beter passende activiteiten worden georganiseerd en inwoners worden ondersteund.

Ondersteuning subsidies

Saam Welzijn ondersteunt sinds 2018 inwoners en partijen die een subsidie willen aanvragen voor innovatieve preventieprojecten of de regeling initiatieven uit de samenleving (voorheen Maatschappelijke duurzaamheid). Aanvragers hoeven dan niet direct bij de gemeente terecht maar kunnen eerst met Saam Welzijn bekijken hoe ze het initiatief vorm kunnen geven. Ook praktische ondersteuning voor het indienen van de aanvraag is mogelijk. Er is regelmatig ondersteuning geboden aan aanvragers, dit leidde niet altijd tot een aanvraag, soms was ook een goede doorverwijzing voldoende.

Spil in samenwerking partners

Saam Welzijn neemt sinds 2019 een steeds meer verbindende rol in tussen de diverse partners zoals De Kern, Bibliotheek, Kulturhus etc. Doordat Saam Welzijn voor alle kwetsbare doelgroepen actief is, is dit een natuurlijke rol. Het project Infopunten lijkt hierin een vliegwiel te zijn geweest. Hierdoor zijn er regelmatig bijeenkomsten met de diverse partners die georganiseerd worden voor vrijwilligers door de trekkers Saam Welzijn en de bibliotheek. In deze bijeenkomsten wordt kennis gedeeld en wordt overlap in werkzaamheden goed zichtbaar. Er zijn als gevolg daarvan al diverse activiteiten op een andere wijze ondergebracht, gestopt of verrijkt doordat bleek dat er verbetering mogelijk was.

Jeugd en jongeren

Maatschappelijke betrokkenheid

De rol van het professioneel jeugdwerk is om jeugd en jongeren te prikkelen om na te denken over wat zij zelf kunnen betekenen voor hun eigen (leef)omgeving, en hen te ondersteunen bij het uitvoeren van plannen. Dit valt niet altijd mee. "Als jongeren een plan hebben, voor bijvoorbeeld een jongerenontmoetingsplaats. Dan duurt het soms jaren, voordat die er is. De jongeren die gestart zijn met het initiatief, zijn na een lange periode, waarin er weinig tussentijds met ze wordt gecommuniceerd, de interesse al verloren", vertelt een jongerenwerker. In het geval van Lemelerveld is de JOP er niet gekomen.

Activiteiten voor en door jongeren

Saam Welzijn werkt volgens het IJslandse model. Dat houdt in dat als jeugdigen iets willen organiseren, dat de jongerenwerker ze daar mede-eigenaar van maakt. Jongeren spreken elkaar ook aan, waardoor je een soort opvoedcultuur krijgt. De vraag wordt gesteld: Wat willen jullie gaan doen binnen deze (financiële) kaders? Jongeren zijn bijvoorbeeld gestart met een medialab. De boodschap van dit medialab: wat je op internet zet is voor eeuwig! Iedereen wil YouTuber worden, maar zorg ervoor dat je wat op internet zet dat dat niet te gek is.

In De Spil kunnen jongeren ook participeren door praktijkervaring op te doen in het Talentenhuus: Steeds kunnen jongeren 8 weken kiezen uit een aantal onderwerpen. Dit doen ze tijdens keuzewerktijdduren van Agnietencollege. Het voordeel is dat jongeren die in die uren bijvoorbeeld met muziek bezig zijn dan na schooltijd ook blijven hangen.

Kids aan zet: in Lemelerveld organiseren kinderen in groep 8 activiteiten voor andere kinderen in het dorp. Denk aan: spooktochten, kinderdisco, eieren zoeken etc..

Jaarlijks debat

Ook worden jongeren uitgedaagd om met de politiek in gesprek te gaan. Zo heeft een debat tussen 39 jongeren en 20 raadsleden in 2017 in Nieuwleusen onder andere aan het licht gebracht dat jongeren zich 's avonds in de buitengebieden niet veilig voelden. Dit vanwege het gebrek aan goede verlichting. Dit was een belemmering voor het ondernemen van activiteiten in de donkere wintermaanden. Onderwerpen die worden besproken tijdens deze debatten zijn: onderwijs, verkeer en vervoer, middelengebruik en mantelzorg.

Voor ouders door ouders

Saam Welzijn probeert ouders voorlichting over opvoeding aan te bieden op bijvoorbeeld ouderavonden op scholen, maar dat lijkt niet het juiste kanaal. In Lemelerveld hebben ouders zich zelf gezamenlijk ingezet voor de jeugd en voor elkaar. Zo hebben een aantal ouders in Lemelerveld een pubercafé opgestart. Ouders zien samen wat er in de kern en samenleving speelt en houden avonden over speciale opvoedthema's. Ook in Nieuwleusen is er een bijeenkomst geweest met ruim 20 ouders.

Samengevat

- De inwoners van Dalfsen zetten zich graag in voor hun mede-inwoners. Dat blijkt uit de hoeveelheid burgerinitiatieven die worden gedaan. Ook zien we bijvoorbeeld ouders die voor elkaar bijeenkomsten over opvoedthema's organiseren.
- Saam Welzijn ondersteunt vanaf 2018 indieners van initiatieven in het kader van de regelingen Innovatieve preventieprojecten en initiatieven uit de samenleving.
- Met het project infopunten lijkt een vliegwiel voor samenwerking tussen partners te zijn ontstaan waar Saam Welzijn een belangrijke verbindende schakel in is doordat zij voor alle kwetsbare doelgroepen actief is en een trekkersrol vervult voor de Infopunten.
- Jongeren worden gestimuleerd zelf aan de slag te gaan met initiatieven door hen (mede) verantwoordelijk te maken bij activiteiten.
- In het project Talentenhuus dat in 2020 is gestart, begeleidt Saam Welzijn jongeren bij het ontwikkelen van de eigen talenten.
- Voor jongeren is het belangrijk dat jongerenwerkers en gemeente zich inleven in de vluchtigheid van het leven van een jongere. Zoals bijvoorbeeld bij de JOP in Lemelerveld, moet er rekening gehouden worden met de communicatie richting jongeren en de tijdsduur van het project. Hierover moet bij de start duidelijkheid zijn, zodat jongeren weten waar ze aan toe zijn.

5. ALGEMENE VOORZIENING DAGBESTEDING

In het Toekomstgericht welzijnsbeleid is opgenomen dat:

In onder andere Nieuwleusen is in samenwerking met het welzijnswerk een zogenaamde buurtkamer ontwikkeld. Een plek waar activiteiten plaatsvinden voor mensen met, maar ook zonder indicatie gebruik kunnen maken van een activiteiten aanbod. Doordat het welzijnswerk hierin samenwerkt met zorgpartners als Philadelphia, Interakt Contour en Taveno kan deze voorziening goedkoper worden aangeboden en is de voorziening breed toegankelijk. Ook voor de kwetsbare inwoners zonder indicatie is hier een plek, naast de inwoners met een indicatie. Voor de gemeente is dit een wenselijke ontwikkeling. Omdat een dergelijke voorziening zich op het snijvlak van zorg en welzijn bevindt en dit een werkveld en beleidsterrein is dat snel ontwikkelt, willen we bij nieuwe ontwikkelingen hierover in gesprek treden met het welzijnswerk. Dit gesprek gaat over rol, verantwoordelijkheid en taak van het welzijnswerk binnen de ontwikkelingen van een algemene voorziening dagbesteding.

De buurtkamer waar over gesproken is uiteindelijk een dagbesteding op indicatie geworden omdat dit beter paste bij de vraag van de cliënten. Er is in 2019 een initiatief gestart i.s.m. het RIBW en Carinova, dit betreft een eetcafé in de Trefkoele. Dit initiatief draait goed en wordt uitgebreid naar de Kulturhusen in Nieuwleusen en Lemelerveld. In november 2020 start (door Corona later dan gepland) een dagbesteding zonder indicatie in de Olmen.

In alle kernen zijn bestaande ontmoetingen uitgebouwd en herijkt. Er is meer de nadruk gelegd op dat er -naast de gezellige ontmoetingen - ook meer aandacht is voor het bewust omzien naar elkaar (participatie in eigen kleine kring), actieve ondersteuning in nabije leef omgeving waarbij (vooral) oog, oor, aandacht en ruimte is voor de kwetsbare inwoners. Dit vindt veelal twee wekelijks plaats in lokale horeca of Kulturhusen. Kerken, horeca en plaatselijk belangen participeren hierin en geven indien nodig financiële steun. De vrijwillige leiding is hierin door Saam Welzijn geadviseerd en gecoacht. Hiermee wordt een laagdrempelige (lichte) vorm van dagbesteding/invulling in een natuurlijke setting en vertrouwde eigen buurt geboden.

Samengevat

Het ontwikkelen van algemene voorzieningen is in de afgelopen jaren nader vorm gegeven door te focussen op laagdrempelige ontmoetingsmomenten in alle kernen. Veelal vinden deze ontmoetingsmomenten tweewekelijks plaats in de Kulturhusen. Een dagbesteding zonder indicatie is in projectvorm gestart in 2020.

6. PARTNER KULTURHUS

In het Toekomstgericht welzijnsbeleid is aangegeven dat 'de welzijnsinstellingen zijn bij voorkeur gehuisvest in één van de kulturhusen in de gemeente Dalfsen, omdat dit dé plek voor ontmoeting is binnen de verschillende kernen op het gebied van sport, cultuur en maatschappij. Door de regio

functie van het welzijnswerk is zij ook een belangrijke partner in de gezamenlijke programmering van de kulturhusen en kulturhus concepten. Dit in afstemming en samenwerking met de bibliotheek.'

Saam Welzijn welzijn is aanwezig in alle kulturhusen in de gemeente Dalfsen. Met de kulturhusen vindt nauwe samenwerking plaats over programmering en afstemming en/of versterken van activiteiten en projecten. Een voorbeeld hiervan is bijvoorbeeld het Talentenhuus, een initiatief van Kulturhus De Spil waarin Saam Welzijn betrokken is met het jongerenwerk.

Samengevat

De samenwerking met de Kulturhusen is goed van de grond gekomen.

HOOFDSTUK 2 MONITORING, BUDGET, SAMENWERKING

MONITORING

Sturen op effecten

In het beleidsplan Toekomstgericht welzijnsbeleid is afgesproken om te gaan sturen op outcome in plaats van output. In het beleidsplan zijn een aantal effecten en indicatoren genoemd. Er wordt daarin vaak aangegeven: meer, minder, afname, toename etc. Een situatie meten ten opzichte van een oude situatie is alleen te meten wanneer er ook een nulmeting beschikbaar is. Deze nulmeting ontbreekt.

In de praktijk merken we dat het wel mogelijk is om activiteiten te koppelen aan doelstellingen, in de inhoudelijke evaluatie is dit terug te zien in hoofdstuk 2, hier worden activiteiten verbonden aan de afgesproken doelstellingen. Het verband tussen activiteiten hebben en bepaalde effecten is niet altijd rechtstreeks te maken.

De onderzoeken die we wilden gebruiken om te constateren of de uitvoering van het welzijnswerk bijdraagt aan de gestelde doelen sloten niet aan bij het meten van de effecten;

- GGD gezondheidsmonitor (1 X per 4 jaar uitgevoerd). Deze meting is weinig relevant gebleken omdat deze langer loopt dan de beleidsperiode.
- Belevingsonderzoek Wmo (1 X per 2 jaar). Elk jaar vindt een cliënttevredenheidsonderzoek over Wmo en Jeugd plaats onder inwoners met geïndiceerde zorg. De uitkomsten zeggen eigenlijk niets over de inzet op welzijn.
- Jaarlijks overzicht van verloop budget Wmo gemeente Dalfsen (wat zijn financiële gevolgen van een bredere inzet op preventie?) Doordat er bij de start van het beleid en bij activiteiten weinig sturing is op effecten en de doorwerking daarvan, is dit verband moeilijk aan te tonen.

In de nieuwe beleidsperiode willen we vanaf de start beter vormgeven aan het sturen op effecten. Dat betekent dat we in de belevingsvorming al gaan kijken waarop we gaan sturen en hoe we dat gaan invullen.

Werkplan en kwartaaloverleggen

In de periode 2017 tot en met 2020 hebben er kwartaaloverleggen met Saam Welzijn en de gemeente plaatsgevonden. Op basis van het jaarlijks opgestelde werkplan dat door Saam Welzijn wordt gemaakt in afstemming met de gemeente, wordt in dit overleggen de uitvoering van het werkplan gevolgd. Op basis hiervan heeft uiteindelijk de monitoring plaatsgevonden.

Er zijn naast het reguliere welzijnswerk ook een aantal projecten van start gegaan zoals de Uitprobeerservice, Lang leve thuis, Dag en Doen. Deze projecten zijn vanaf 2019 ook onderdeel van de totale subsidiebeschikking aan Saam Welzijn. Zo hebben we beter in beeld welke reguliere taken en projectmatige werkzaamheden bij Saam Welzijn zijn belegd. Voor de projecten geldt dat er gewerkt wordt met projectplannen waarin specifieke activiteiten en resultaten worden afgesproken gekoppeld aan de gewenste effecten.

Klantenpanel in samenspraak met de participatieraad

In het beleidsplan is de wens opgenomen om als gemeente in overleg met de participatieraad een klantenpanel op te richten die eens per jaar feedback geeft op de uitvoering van het welzijnsbeleid door de welzijnsinstellingen. Dit klantenpanel is mede in overleg met de participatieraad niet opgericht omdat hierin geen meerwaarde werd gezien. De participatieraad is nauw betrokken bij het bespreken van ontwikkelingen en beleidsvorming aan de voorkant. Saam Welzijn voert verder zelf tevredenheidsmetingen uit bij de bezoekers van verschillende activiteiten. Mede op basis daarvan maakt Saam Welzijn keuzes voor het continueren, aanpassen of ook stoppen van activiteiten. Saam Welzijn heeft in de afgelopen drie jaren veelvuldig contact met de andere partijen in het voorveld zoals de Bibliotheek, MEE en De Kern. In deze contacten gaat het over ontwikkelingen en afstemming van activiteiten en projecten zoals bijvoorbeeld het Infopunt en Dag en doen.

Burgerpanel

In het beleidsplan is aangegeven dat er voor het vrijwilligersbeleid en mantelzorgbeleid in 2018 en 2020 een burgerpanel uitgevoerd wordt naar de stand van zaken wat betreft de gestelde doelen. Het resultaat van het burgerpanel in 2019 naar het vrijwilligersbeleid en mantelzorgbeleid is opgenomen in de evaluatie vrijwilligersbeleid en mantelzorgbeleid die in 2019 is opgesteld.

BUDGET

Het budget van Saam Welzijn bedraagt momenteel: €1.123745,-

Dit betreft met name personele kosten van Saam Welzijn. Jaarlijks stelt Saam Welzijn een werkplan op. In overleg met de gemeente wordt het werkplan zo nodig bijgesteld en vervolgens vastgesteld. Dit vereist soms keuzes omdat binnen het gestelde budget niet alles kan. Zo wordt er bijvoorbeeld in 2020 minder ingezet op individuele ondersteuning van jongeren en meer op preventief outreachend jongerenwerk en present zijn op scholen. Bij het ouderenwerk wordt het zelf uitvoeren van activiteiten zoveel mogelijk aan vrijwilligers overgedragen zodat de ouderwerkers outreachend kunnen werken en een meer coördinerende rol vervullen.

SAMENWERKING SAAM WELZIJN EN GEMEENTE

Vorming Saam Welzijn

Met ingang van 2018 is de organisatie Saam Welzijn gevormd vanuit drie voormalige welzijnsorganisaties. Saam Welzijn is dus een 'jonge' organisatie. Een fusie kan veel spanningen opleveren en het werk kan er onder lijden. Dit lijkt echter vrij beperkt het geval te zijn geweest. Er is volop doorgewerkt aan activiteiten om de doelstellingen te realiseren. In de loop van de tijd krijgt Saam Welzijn een meer eigen gezicht en maakt keuzes, dit zien we bijvoorbeeld bij de keuze voor de werkwijze van ouderen- en jongerenwerkers.

Samenwerking gemeente

Er is bij Saam Welzijn veel lof voor de samenwerking met de gemeente. Ze zien hoeveel tijd en energie de gemeente nu al in preventie steekt. Ook als er bijvoorbeeld overlastmeldingen zijn, komt er makkelijk contact. Vanuit de gemeente wordt de samenwerking ook als positief ervaren. Er is openheid en bereidheid tot continu samen leren en ontwikkelingen.

HOOFDSTUK 3 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

ALGEMEEN

Nieuwe organisatie

Conclusie

Saam Welzijn is in 2017 gevormd. Vanaf 2018 is er gewerkt met een werkplan van 1 organisatie, dus van Saam Welzijn. Saam Welzijn is dus een relatief jonge organisatie die in de afgelopen drie jaren te maken heeft gehad met de gevolgen van een reorganisatie en het vormen van een nieuwe organisatie.

Scope

Conclusie

Het Toekomstgericht welzijnsbeleid en de Uitvoeringsnotitie Jeugd en Jongerenwerk zijn in deze evaluatie meegenomen. Het Mantelzorg en Vrijwilligersbeleid is al eerder geëvalueerd evenals het project bruggenbouwer(s). In nieuw te vormen beleid worden deze thema's samengevoegd. Dit maakt de sturing op preventie eenvoudiger en integraler.

Aanbeveling

Het huidige Toekomstgericht welzijnsbeleid is verder smal ingestoken. Het focust zich alleen op de taken van de welzijnswerkers. In 2019 en 2020 zien we dat de rol van Saam Welzijn al breder wordt ingevuld door een voortrekkersrol te spelen in de samenwerking met de partners in het voorveld. In het beleid kan de koppeling met preventie beter worden gemaakt dan alleen te verwijzen naar aanpalende beleidsstukken. Dit kan door doelstellingen te formuleren op het gebied van preventie. Dan biedt het beleid niet alleen een kader voor Saam Welzijn maar ook voor bijvoorbeeld het maatschappelijk werk, MEE, bibliotheek, GGD, sport, scholen en peuteropvang die een rol spelen in preventie.

Zichtbaarheid Saam Welzijn

Conclusie

Over de zichtbaarheid van Saam Welzijn zijn de meningen verdeeld. De activiteiten zijn zeker goed zichtbaar, de organisatie mogelijk minder. De vraag is of het erg is of de organisatie minder bekend is, het gaat met name om wat zij doen. Enkele medewerkers van Saam Welzijn gaven aan dat het imago van Saam Welzijn voor sommige inwoners nog met name geassocieerd wordt met ouderenwerk. Met de inzet van opbouwwerkers in de wijken is hierin mogelijk al een verandering in gang gezet.

Aanbeveling

In nieuw beleid is het goed om op te nemen wat de gemeente en Saam Welzijn ten aanzien van de zichtbaarheid van Saam Welzijn van elkaar verwachten. Hierover kunnen dan ook concrete afspraken worden gemaakt.

WERKZAAMHEDEN WELZIJN

Eigen kracht, sociaal netwerk en burgerkracht

Conclusie

Saam Welzijn werkt aan het verbinden van inwoners aan de activiteiten in de gemeente om bij te dragen aan een sociaal netwerk. Daarnaast zijn er steeds meer technieken om ouderen en andere kwetsbare inwoners langer thuis te laten wonen en zware zorg te ontzien.

Aanbeveling

Het is, mede gezien het groeiend aantal ouderen van met name 75 jaar en ouder, belangrijk dat er aandacht blijft voor versterken van de eigen kracht van inwoners. De vraag van elke inwoner hierin is verschillend, maar aandacht voor het onderhouden van sociale netwerken en technieken om lang thuis te blijven wonen zijn terugkerende vragen waar aandacht voor nodig is.

Conclusie

Saam Welzijn heeft met ingang van 2019 volop ingezet op het opbouwwerk. Medewerkers van Saam Welzijn gaan de wijken in en werken zo meer wijkgericht. Dat doen zij in afstemming met partners zoals Vechthorst. Deze ontwikkeling is belangrijk voor het effectief kunnen inspelen op signalen in de wijken. Daarnaast wordt het door het kennen van en bekend zijn in de wijken ook makkelijker om

burgerinitiatieven te ondersteunen en op gang te brengen. Saam Welzijn kan hierin een faciliterende rol spelen.

Saam Welzijn is ook een schakel tussen inwoners en partijen bij het realiseren van initiatieven. In het kader hiervan zijn zij ook beschikbaar voor hulp en ondersteuning bij het indienen van subsidieaanvragen voor de regeling Initiatieven uit de samenleving.

Aanbeveling

Het ook in de toekomst blijven inzetten op wijkgericht werken zodat er niet alleen op onderwerp maar ook op specifieke gebieden (wijken/straten/kernen) naar signalen en oplossingen wordt gezocht, is belangrijk. Er kan hierdoor gericht worden gewerkt aan (collectieve) oplossingen en het helpt problemen vroeg te signaleren.

Aandacht voor jeugd vanaf einde basisschool

Conclusie

Saam Welzijn richt zich meer op de bovenbouw van de basisschool. Dit wordt al gedaan via het Overloperproject maar Saam Welzijn breidt dit graag uit met een grotere zichtbaarheid op de basisscholen. Als de jeugdigen dan al bekend zijn met de jongerenwerkers, zijn ze beter bekend met het jongerenwerk en het jongerenwerk met hen en kan er nog preventiever gewerkt worden.

Aanbeveling

Naast het behouden van het zichtbaar zijn in de bovenbouw als jongerenwerkers is er in 2020 een project gestart door Saam Welzijn om meer op scholen aanwezig te zijn. Het is belangrijk om dit goed te volgen en te bekijken wat dit oplevert.

ROL IN TOEGANG

Conclusie

Bij de SKT's worden veelal zwaardere casussen besproken. Medewerkers van Saam Welzijn zouden graag zien dat er ook ruimte komt om minder zware casussen te bespreken, zodat preventief kan worden ingezet en zwaardere problemen kunnen worden voorkomen. Saam Welzijn en andere partijen uit het voorveld maken momenteel geen onderdeel uit van het MDT.

Aanbeveling

In de toekomst is het te overwegen of het toevoegen van voorveldpartijen aan de toegang mogelijk zou kunnen leiden tot meer oplossingen in preventieve sfeer in plaats van geïndiceerde zorg. Deze overweging wordt meegenomen in het project toegang dat eind 2020 is gestart.

SAMENWERKING PARTNERS

Conclusie

Met het project infopunten lijkt een vliegwiel voor samenwerking tussen partners te zijn ontstaan waar Saam Welzijn een belangrijke verbindende schakel in is doordat zij als zelfstandige en lokale organisatie voor alle kwetsbare doelgroepen actief is en een trekkersrol vervult voor de Infopunten.

Aanbeveling

De opstelling van Saam Welzijn om verbindend te zijn voor alle partijen in het voorveld en een voortrekkersrol in te nemen bij ontwikkelingen draagt bij aan een sterk voorveld in Dalfsen. Het lijkt logisch een dergelijke voortrekkersrol of regierol ook in de toekomst bij Saam Welzijn neer te leggen, zodat de focus op onderlinge samenwerking behouden blijft, wat het voorveld sterker maakt.

MONITORING EN BUDGET

Sturen op effecten

Conclusie

Het is moeilijk met grote zekerheid te zeggen dat de activiteiten van Saam Welzijn daadwerkelijk hebben geleid tot de gewenste maatschappelijke effecten.

Aanbeveling

Denk bij de vorming van doelstellingen (SMART) en effecten al na over hoe metingen en monitoring plaats gaat vinden op de indicatoren die je hiervoor opstelt. Cliëntervaringsonderzoeken en evaluaties van activiteiten horen hier ook bij. Structureel monitoren levert op de lange termijn cijfers waarmee je een duidelijker beeld hebt van effecten en de bijdrage van Saam Welzijn.

Monitoringsystemen

Conclusie

In het huidige beleidsplan staat dat er aansluiting wordt gezocht met de ggd-monitor. De meest recente gegevens van deze monitor zijn echter van 2017. Op het moment van evalueren zijn er dus geen recente gegevens. Tevens kan er gedurende de looptijd op basis van deze indicator niet worden geëvalueerd en bijgesteld.

Aanbeveling

Stel bij het vormen van beleid indicatoren vast die je ook kunt meten tijdens de looptijd of binnen de looptijd. Zo kan je het beleid ook monitoren en eventueel bijstellen gedurende de looptijd.

Budget en keuzes

Conclusie

Of het budget voor Saam Welzijn voldoende is, hangt af van welke doelstellingen de gemeente in welke tijd wil realiseren. In de afgelopen vier jaren is er behalve loonindexatie geen budget aanpassing nodig gebleken.

Aanbeveling

Als het nieuwe beleid een breder preventiebeleid wordt, is het nodig te kijken wat er moet gebeuren met welke prioriteit. Dat is in principe niet anders dan in de bestaande situatie.